

1. Návrh variantov vstupu Košického samosprávneho kraja do projektu INTERFACE časťou projektu Putovanie po Terra incognita

V rámci súťažného návrhu pre záverečné druhé kolo súťaže sa odhaduje nasledovné rozloženie celkových projektových nákladov na projekt INTERFACE v miliónoch EUR. Náklady uvádzané pre Košický samosprávny kraj sú náklady na časť projektu Putovanie po Terra incognita. Náklady uvádzané pre vládu SR a sponzorov budú rozložené medzi oboch partnerov projektu Mesto Košice a Košický samosprávny kraj v pomere ich vkladov do projektu.

rozloženie celkových projektových nákladov

Mesto Košice	15,2	19,8%
KSK	11,2	14,6%
vláda SR	9,5	12,3%
súkromní sponzori	3,2	4,1%
mestá v Košickom kraji	1,5	2,1%
štrukturálne fondy EU	36,3	47,2%
Spolu	76,9	100,0%

Potrebné finančné náklady na časť projektu Košického samosprávneho kraja Putovanie po Terra incognita sú nasledovné:

A. Investičné akcie hradené zo štrukturálnych fondov EÚ:

1. Ostrov kultúry Mediatéka (ROP, 271 mil. Sk)	13 mil. Sk
2. Ostrov kultúry Dostavba Vsl. múzeum (ROP, 233 mil. Sk)	11 mil. Sk
3. Ulička remesiel (ROP, 50,4 mil. Sk)	2,4 mil. Sk
4. Divadlo Romathan (ROP, 52,5 mil. Sk)	2,5 mil. Sk
5. Jednotný regionálny turisticko-informačný systém (OP Informatika, 42,1 mil. Sk)	2,1 mil. Sk

Spolu: **31 mil. Sk**

Tu je treba pripomenúť, že v rámci plnenia PHSR Košický samosprávny kraj realizuje napríklad v súčasnosti v tejto oblasti rekonštrukciu Katovho bytu v Katovej bašte v objeme 25 mil. Sk, rekonštrukciu Východoslovenského múzea v objeme 300 mil. Sk, pripravujeme rekonštrukciu Múzea Spiša v kaštieli v Markušovciach v objeme 100 mil. Sk, bola ukončená rekonštrukcia objektu knižnice v Spišskej Novej Vsi v objeme 30 mil. Sk a ďalšie projekty v menších finančných objemoch.

B. Kultúrne programy:

1. Putovanie po Gotickej ceste	63 mil. Sk
2. Putovanie po Železnej ceste	63 mil. Sk
3. Putovanie po Vínnej ceste	63 mil. Sk
4. Putovanie po Kráľovsko - cisárskej poštovej ceste	63 mil. Sk

Spolu: **252 mil. Sk**

Spolu teda by mal Košický samosprávny kraj vynaložiť na časť projektu Putovanie po Terra incognita nasledovné finančné prostriedky:

a) vlastné zdroje z rozpočtu KSK	
na investičné akcie a kultúrne programy:	283 mil. Sk
b) granty ktoré KSK získa zo štrukturálnych fondov	649 mil. Sk
c) pomerná časť zo zdrojov vlády SR (42%)	127 mil. Sk
d) pomerná časť zo zdrojov sponzorov (42%)	43 mil. Sk
e) odhad vlastných zdrojov z rozpočtov miest a obcí	
v Košickom kraji vrátane zdrojov zo štrukturálnych fondov	48 mil. Sk

Spolu: **1 150 mil. Sk**

Košický samosprávny kraj by mal vydať 283 mil. Sk a mestá a obce v Košickom kraji okolo 20 mil. Sk vlastných zdrojov, aby do Košického kraja mohlo prísť okolo 800 mil. Sk grantových zdrojov. To sa však týka len finančnej stránky projektu, jeho dopad na spoločenskú, kultúrnu a hospodársku oblasť regionálneho rozvoja však bude ďaleko väčší, s možnosťou trvalo udržateľného rozvoja najmä v oblasti cestovného ruchu.

Napriek tomu je čiastka bezmála 300 mil. Sk vlastných zdrojov KSK na obdobie 5 rokov do roku 2013 pomerne vysoká, preto bude potrebné pravidelne každý rok počnúc rokom 2009 v rozpočte KSK vyčleniť určitú sumu na zabezpečenie realizácie našej časti projektu v roku 2013. Navrhovanú výšku vyčlenenej sumy predkladáme v troch alternatívach, z ktorých 1. alternatíva je o 2/3 nižšia a 2. alternatíva je o 1/3 nižšia ako 3. alternatíva, ktorú obsahuje súťažný návrh projektu. Tu si je treba uvedomiť, že čím menej zdrojov KSK na projekt vyčlení, tým bude programová ponuka skromnejšia, tým menej aktérov z oblasti miestnej samosprávy neštátnych inštitúcií a občanov bude môcť byť do našej časti projektu zapojených, tým menší objem grantových prostriedkov príde do Košického kraja a tým menšia bude návratnosť projektu, ktorej prijímateľom bude oblasť služieb a rozvoja cestovného ruchu.

1.1. Variant č. 1

Plánované aktivity sa uskutočnia v obmedzenom rozsahu prostredníctvom kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Väčšina aktivít bude sústredená do objektov kultúrnych inštitúcií KSK. Tým odpadá možnosť zapojenia kultúrnych aktérov na úrovni neštátnych subjektov, miest a obcí v KSK. Požadovaná čiastka sa spolufinancovanie projektov je zhruba v objeme **19 mil. Sk** vlastných zdrojov z rozpočtu KSK ročne, počnúc rokom 2009 a končiac rokom 2013. Toto riešenie vyžaduje maximálnu koncentráciu vlastných zdrojov kultúrnych inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK (ľudské zdroje, materiálne zázemie), odborov Úradu KSK (vrátane Agentúry pre regionálny rozvoj) a preexponovanie tohto variantu by mohlo viesť k ohrozeniu plnenia základného zákonného poslania kultúrnych inštitúcií a odborov Úradu KSK. Celkové zdroje k roku 2013 by boli k dispozícii v objeme 95 mil. Sk. Z investičných akcií by bol realizovaný len jednotný turistický informačný systém v objeme 2,1 mil. Sk a zvyšných 94 mil. Sk by bolo určených na realizáciu časti kultúrno - informačných aktivít v obmedzenom rozsahu. Režijné náklady v objeme 19,7 mil. Sk by nemohli byť uhradené a organizácie v našej zriaďovateľskej pôsobnosti by tieto náklady museli vynaložiť na úkor svojich rozpočtov, alebo realizovať práce zadarmo. Zároveň je treba upozorniť na skutočnosť, že projekt s takto obmedzenými investičnými akciami má minimálnu šancu na víťazstvo v druhom kole súťaže.

V rámci tohto variantu by boli realizované v obmedzenom, približne polovičnom rozsahu nasledovné spoločné kultúrno-informačné aktivity v Košickom kraji:

Názov	Miesto, oblasť realizácie	Forma	Priame náklady	Režijné náklady
		jednotný informačný systém	2 100 000	1 000 000
Cesty v priestore a čase	všetky hist. cesty	exkurzie netradičnou dopravou (retro busy, hist. vozne, koče, sane, lesné železničky)	25 000 000	2 500 000
Záhradná slávnosť Andrássyiovcov, Sztáraiiovcov...	Kr. Hôrka, Markušovce, Michalovce, Borša, Zemplín, Budimír	slávnosti za účasti žijúcich potomkov šľach. rodov	5 000 000	500 000
Včera bolo neskoro	celý kraj	nákup zbierok, zber príbehov, vypovede pamätníkov	30 000 000	3 000 000
Z neznámej svetoznáma	všetky hist. cesty	publikácie, filmy, prop. materiály , www.stránky	16 000 000	1 600 000
Zdvojená nočná krása	jaskyne, vodopády, jazerá	koncerty, baletné, div. predstavenia s netrad.osvet.	5 000 000	500 000
PEVNOSTI	hrady a zrúcaniny	interaktívne hry s prekážkami na hist.námet	15 000 000	1 500 000
Výpravy do hĺbin	jaskyne a podzemné útvary	dobrodružné výpravy do jaskýň	900 000	90 000
MÚZEA NA KOLESÁCH		pojazdné muzeálne expozície - upútavky	5 000 000	500 000
LAN PARTY + OUR GAMES	všetky hist. cesty	vytvorenie nových PC hier podľa hist. udalostí + spoločné hranie v netrad. priestore	1 000 000	100 000
Čierne mesto	Košice, Gotická cesta	naštudovanie div. hry	600 000	60 000
Levočská biela pani	Košice, Gotická cesta	divadelná hra	600 000	60 000
A bor- Víno	Košice- Tokajská vínná cesta	nová divadelná hra	500 000	50 000
Hídember	Košice- Železná cesta	adaptácia filmu na div. - o staviteľovi mosta	800 000	80 000
Cinka Panna	Košice - regióny / výber/	Inszenácia v medzinárodnom obsadení	700 000	70 000
Historická pošta	Košice, Poštová cesta	vytvorenie a naštudovanie novej hry	900 000	90 000
FOND: Terra incognita	Gotická cesta	investičný fond a fond aktivít	20 000 000	2 000 000
	Železná cesta	investičný fond a fond aktivít	20 000 000	2 000 000
	Cisárska poštová cesta	investičný fond a fond aktivít	20 000 000	2 000 000
	Zemplínska vínná cesta	investičný fond a fond aktivít	20 000 000	2 000 000

Spoločné aktivity celkom:

209 800 000

z toho:

189 100 000

19 700 000

1.2. Variant č. 2

Tento variant predpokladá ročné vyčlenenie prostriedkov okolo **38 mil. Sk** vlastných zdrojov z rozpočtu KSK, počnúc rokom 2009 a končiac rokom 2013. Celkovo by bolo v roku 2013 k dispozícii v 190 mil. Sk. Ak od toho odrátame 31 mil. Sk na investičné akcie (ktoré musíme realizovať, aby sme mali šancu vyhrať v druhom kole súťaže) ostáva nám k dispozícii 159 mil. Sk. Ak by sme realizovali spoločné kultúrno - informačné aktivity uvedené vo variante č. 1 v obmedzenom rozsahu, mohli by sme realizovať aj časť vybraných aktivít v okresoch KSK, ktoré sú uvedené v nasledujúcej tabuľke. Plánované aktivity v okresoch by sa uskutočnili vo vybranom rozsahu vo vybraných lokalitách takým spôsobom, že sa na jednotlivých cestách by boli vytvorené grantové schémy a o realizáciu by sa mohli okrem subjektov v našej zriaďovateľskej pôsobnosti mohli uchádzať v obmedzenom rozsahu aj iné neštátne subjekty s tým, že ich čerpanie cez grantové schémy by malo mať vzostupný charakter s dôrazom na rok 2013 a v ďalších rokoch by sa mali realizovať len projekty návratné. Tento variant by čiastočne umožnil spoluprácu jednotlivých aktérov v regiónoch a navodil by medzi nimi aj zdravú súťaživosť, čo by mohlo následne zvýšiť úroveň kultúrnych podujatí a s nimi súvisiacich služieb.

Názov	Miesto, oblasť realizácie	Forma	Priame náklady	Režijné náklady
ROŽŇAVA			4 200 000	420000
Zážitkové centrum SENTINEL	Rožňava	sfunkčnenie ban. mechanizmov na relax	1 000 000	100000
Gemerský banícky skanzen	baňa Mária v Rožňave	vytvorenie	2 500 000	250000
Hrôzy na Krásnej Hôrke	Krásna Hôrka	zábavno-náučný program pre deti	50 000	5000
Stredoveký jarmok v Štítniku	Štítnik	ukážka remes. tvorby, vodný hrad, jazdy	50 000	5000
Škola štítnickej čipky	Rožňava- iné mesta	oživenie svetoznámej remes. Tradície	70 000	7000
Digitálna gotika		festival filmu a fotografie	80 000	8000
Krásy krasu	NP Slov.kras, Agtelek	zábavný náučný chodník	150 000	15000
Huberova jazda	Betliar	poľovnícka tradícia	100 000	10000
Pastiersky oldomáš	Krásnohorská Dlhá Luka	folklór, tradície, dielne	100 000	10000
Rozprávková krajina P.E. Dobšinského	Gemer	zážitková poznávacia cesta	100 000	10000
TREBIŠOV			4 160 000	416000
Tokaj klenot Európy	VM Trebišov, pivnice	výstava, konferencia, degustácia	120 000	12000
Európa vo filumenistike	Trebišov	výstava záp. škatuliek z celej Európy	40 000	4000
Dedivizeň		medz. festival zahr. Slovákov	400 000	40000
Požehnanie mladého vína- Urban	tokajský mikroregión	vínna turistika	300 000	30000
Lekvárfest	Dargov	folklór- tradície	200 000	20000
Kenderičné dni	Brezina	folklór- tradície	200 000	20000
Tokajské vinobranie	tokajský mikroregión	folklór- tradície	600 000	60000
Víno ako liek	Veľký a Malý Kamenec	medz. súťaž vín	100 000	10000
Festival jedla a vína	Malý Horeš, Svätuš	folklór- tradície	200 000	20000
Medzibodrožské vinobranie	Kráľ. Chlmec, Svätuše, Leles	folklór- tradície	900 000	90000
Bienále ikonopisectva	Trebišov		500 000	50000
Oberačka na Tokaji	Viničky, Satoralyaujhely, Sarospatak	ukážka obaračky + folklór	600 000	60000

Názov	Miesto, oblasť realizácie	Forma	Priame náklady	Režijné náklady
SPIŠSKÁ NOVÁ VES			4 220 000	422000
Noc v kaštieli	Markušovce	zážitkový pobyt v kaštieli	1 000 000	100000
Mariáš u Mariášiovcov	záhrada Markušovce	európska súťaž v mariáši	200 000	20000
Agroturistika na Spiši	mikroregióny Spiša	remeslá, zvyky, prezent. obcí	500 000	50000
AD PONTES	vybrané obce	výskum archiválii+ expozícia	150 000	15000
Gotika v objektíve	Gotická cesta	prehliadka amat. tvorcov	20 000	2000
Iskoni bilo slovo	Gotická cesta	cirkevné zbory - Rusíni	50 000	5000
Tri ruže a kladivo	banícke lokality	banícke tradície+ folklór	200 000	20000
VIRŠLE-festival	Spišské Podhradie	gastronom. súťaž výrobcov párkov	400 000	40000
ROMALES		rómsky festival	500 000	50000
LETOKRUHY		tradícia drevárstva	700 000	70000
Záhrada umenia	Spišská Nová Ves	medz. plenér	500 000	50000
MICHALOVCE			4 200 000	420000
Vínna turistika na Zemplínskej vínnej ceste	strediská Zemp. Šíravy	folklór- tradície	900 000	90000
Dni sv. Huberta	Sobrance	folklór- tradície	300 000	30000
Dožinkové slávnosti	vybrané lokality	folklór- tradície	600 000	60000
Pozdišovská sláva	Pozdišovce	trh + remeslá+ dielne	500 000	50000
Holupkova vilija	vybrané lokality	gastronom. súťaž plnenej kapusty	500 000	50000
Od karičky k breakdansu		tanečný festival	900 000	90000
Mousonov odkaz	Michalovce	európsky plenér	500 000	50000
KOSICE okolie			4 220 000	422000
Hámornícke tradície	Medzev, Štós, Jasov	ukážky + dielne + folklór	120 000	12000
Ohňom a kladivom	Železná cesta	exkurzia po pamiatkach železiarstva	200 000	20000
Premonštráti v Above	Jasov, Nižná Myšľa	koncerty, semináre, výstavy	300 000	30000
Víno v labyrinte	Moldava nad Bodvou	exkurzie do pivníc+ vínna kultúra	500 000	50000
Živá história zrúcaniny	hrad Turňa	inscenované hist. príbehy	500 000	50000

Názov	Miesto, oblasť realizácie	Forma	Priame náklady	Režijné náklady
Bitka pri Rozhanovciach	Rozhanovce	rekonštr. hist. bitky	900 000	90000
Stopy starých civilizácií v Above	Nižná Myšľa, Svinica, Rozhanovce...	archeoturistika	300 000	30000
Hrhovská porcijka	vybrané lokality	súťaž domácich výrobcov liehovín	500 000	50000
Vláčik 3 kultúr	Medzev- Moldava	obnovenie žel. trate pre turistiku	700 000	70000
Leto v Arfame	Drienovec	letný tábor výtvarníkov a fotografov	200 000	20000
Náklady celkom:	23 100 000	z toho:	21 000 000	2100000

1.3. Variant č. 3

Tento variant predpokladá ročné vyčlenenie prostriedkov v plánovanom objeme **58 mil. Sk**, čo umožní naakumulovať v roku 2013 plánované zdroje v celkovom objeme 290 mil. Sk. V rámci tohto objemu je možné v plnom rozsahu (bez nutnosti obmedzovania) realizovať všetky aktivity uvedené v predchádzajúcich dvoch variantoch. Navyše bude možné okrem aktivít v okresoch Košického kraja realizovať aj aktivity KSK v meste Košice, ktoré sú uvedené v priloženej tabuľke. V tomto variante by si aktéri mohli účtovať všetky oprávnené náklady (nemuseli by poskytovať časť plnenia zdarma), čo je spravodlivé ekonomické riešenie pre všetkých zúčastnených aktérov s pozitívnym dopadom na zvýšený príjem pre naše kultúrne zariadenia (mzdové a prevádzkové náklady tvoria najpodstatnejšiu časť projektových nákladov v kultúre). Tým by sme dosiahli aj druhotný efekt, zmiernenie deficitu finančných prostriedkov v kultúrnych zariadeniach v našej zriaďovateľskej pôsobnosti s priaznivým dopadom na ich ďalší rozvoj.

Názov	Miesto, oblasť realizácie	Forma	Priame náklady	Režijné náklady
„Cassovia minimus“	Košice, európske mestá	trojrozmerná skladacia maketa Košíc, minimundus, putovná výstava	1 500 000	150 000
MMM cez objektív	Košice, mestá regiónu	medzinárodný salón umeleckej fotografie, workshopy pre umelcov	100 000	10 000
"Cassovia musica"	Košice, európske mestá	vytvorenie hudobného diela + voľné adaptácie	400 000	40 000
"Cassovia - unitas multiplex"	Košice -mesto, Košice - okolie	maratón kultúr národností	500 000	50 000
Košice ako ich vidíme	Košice - Dolná brána	periodická výstava košických výtvarníkov	200 000	20 000
Bienále Bocatius	Košice - Rodošto a iné miesta hist. centra	pouličné divadlá, netradičné inscenácie. workshopy	350 000	35 000
Potulky časom	Máraiho štúdio	prednášky o dejinách a osobnostiach Košíc	100 000	10 000
VI. Divadelný festival Karpatského Euroregiónu	Košice - Divadlo Thália	Festival menšinových divadiel z regiónu	1 700 000	170 000
Medzinárodný rómsky festival	Košice	Festival rómskej kultúry	500 000	50 000
Znovuobjavenie jarmočného bábkového umenia	Košice - historické centrum	Predstavenia na rôznych miestach mesta	1 000 000	100 000
20 inscenácií vlastnej tvorby	Košice - Bábkové divadlo	Prezentácia najlepších titulov	200 000	20 000
Plastika v exteriéri mesta	Verejné priestranstvá mesta	Revitalizácia a humanizácia prostredia	2 000 000	200 000
Ideálny Košičan/Košičanka	Mesto Košice	Vytvorenie podoby ideálneho obyvateľa mesta	500 000	50 000
Laserová iluminácia košickej veduty	Mesto Košice	Vytvorenie vizuálneho efektu veduty mesta	800 000	80 000
V spoločnom regióne	Košice - VSG	Výtvarné umenie susedných regiónov SR, MR, PR, RR, UA	400 000	40 000
2013 minút tvorby	Košice - VSM + FU TU	Spoločná tvorba mladých výtvarníkov	90 000	9 000
Pentapolis	Košice - VSM	Prezentácia miest: Prešov, Sabinov, Bardejov, Levoča, Košice	100 000	10 000
Košice - centrum avantgardy	Košice - VSM	Prezentácia Košíc ako významného centra avantgardy	80 000	8 000
Svetoznámi Košičania	Košice - VSM	Seriál výstav o svetoznámych Košičanoch	110 000	11 000

Názov	Miesto, oblasť realizácie	Forma	Priame náklady	Režijné náklady
European Sándor Márai	Košice - VKJB	Medzinárodná konferencia za účasti zástupcov MR, ČR, SRN, FR, TR	40 000	4 000
Literárne hody	Košice - VKJB	Stretnutie spisovateľov Francúzska a Slovenska	20 000	2 000
Knihovnícky jarmok	Košice - VKJB	Stretnutie knihovníkov z krajín MR, RR, PR, ČR, FR, Slo a Litvy	40 000	4 000
Historické a kultúrne aspekty etnickej a náboženskej pestrosti	Košice -	Medzinárodná konferencia	70 000	7 000
Koncert diel byzantskej kultúry	Košice	Koncert speváckych zborov	50 000	5 000
Výstava obrazov: Východ - Západ	Košice	Výstava spojená s workshopom	70 000	7 000
Koncert z diel košických autorov	Košice	Koncert v spolupráci s Konzervatóriom a ŠFK	80 000	8 000
Strety kultúr a náboženstiev	Košice	Medzinárodná konferencia	90 000	9 000
Náklady celkom:	12 100 000	z toho:	11 000 000	1 100 000

2. Kultúrna stránka časti projektu KSK, Putovanie po Terra incognita

Putovanie po Terra incognita je časť projektu pod gesciou Košického samosprávneho kraja, ktorá tvorí súčasť projektu INTERFACE, ktorým Mesto Košice kandiduje na prestížny titul Európske hlavné mesto kultúry roku 2013.

Časť Putovanie po Terra incognita vypracoval odborný tím Košického samosprávneho kraja a je geograficky zameraná na celý Košický kraj. Je alternatívou a zároveň súčasťou pre kultúrnu ponuku a s tým súvisiace služby pre návštevníkov Mesta Košice a Košického kraja, ak bude projekt úspešný v záverečnom 2. kole súťaže.

Táto časť projektu je zároveň hlavným ideovým zámerom Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja v programovacom období 2007 - 2013 v oblasti kultúry, takže k jej vypracovaniu sme pristupovali s tým, že v nejakej variante sa v Košickom kraji realizovať bude, bez ohľadu na úspešnosť alebo neúspešnosť projektu INTERFACE Mesta Košice.

2.1. Ideový zámer časti projektu Putovanie po Terra incognita

Pri formulovaní ideovej časti projektu sme vychádzali z poznatkov našich cestovných agentúr, že návštevníkov priťahuje to, čo je im blízke. Všetci sprievodcovia zdôrazňujú, že návštevníci Slovenska sú prekvapení nielen krásou krajiny, ale aj pre nich doteraz nepoznanou bohatou kultúrou. Pre mnohých návštevníkov je Slovensko bielym, doteraz neprebádaným miestom na mape Európy. Mnohí z nich poznajú známe európske metropoly ako Praha, Viedeň, Paríž, Londýn no málo z nich pozná Bratislavu a pri Košiciach majú veľký otáznik. Preto sme za nosnú myšlienku konceptu prijali putovanie po neznámej, dosiaľ nepoznanej zemi, Putovanie po Terra incognita.

Táto neznáma, doteraz neprebádaná krajina bola súčasťou Európy už v minulosti a významne ovplyvňovala kultúrny a hospodársky život vo vtedajšej dobe. Jej história tvorí teda neoddeliteľnú súčasť európskeho kultúrneho dedičstva. Preto ďalšou myšlienkou ideového zámeru bolo ukázať prepojenie kultúrnych tradícií nášho regiónu s kultúrnymi tradíciami Európy. Toto vzájomné prepojenie chceme dokumentovať historickými cestami, ktoré od nepamäti tvorili spojnicu medzi jednotlivými kultúrami na starom kontinente. Preto putovanie po štyroch historických cestách tvorí štyri piliere ideového zámeru našej časti projektu.

Hlavné piliere ideového zámeru sú teda nasledovné:

1. pilier: Putovanie po vínnej ceste,
2. pilier: Putovanie po gotickej ceste,
3. pilier: Putovanie po železnej ceste,
4. pilier: Putovanie po kráľovsko - cisárskej poštovej ceste.

Tieto cesty dokumentujú spoločnú minulosť v spoločnej monarchii a tak môžu byť blízke pre všetky národy, ktoré v minulosti v monarchii žili. Podľa poznatkov našich cestovných agentúr Belgičanov a Holanďanov zaujíma u nás história a príroda, Rakúšania a Maďari hľadajú stopy po monarchii a miesta viažuce sa k životu historických rodov, Nemcov upútavajú stopy po Nemcoch na Slovensku najmä Spiš a gotika, Česi uprednostňujú prírodu a hory. Štyri historické cesty poskytujú pre každého návštevníka možnosť vybrať si to, čo ho zaujíma, to, čo pozná z domu, to, čo mu je blízke. Historické cesty prechádzajúce naším regiónom však v monarchii nekončili, prekračovali jej hranice a križovali Európu od východu na západ a od severu na juh tak, ako si to medzinárodný obchod vo vtedajšej dobe vyžadoval. Preto každý, kto navštívi náš región, bude si môcť na týchto historických cestách vybrať práve ten úsek, ktorý ho osloví, ten úsek, ktorý ho obohatí ako o nové poznatky, tak aj o cenné kultúrne zážitky.

2.2. Hlavné kategórie časti projektu Putovanie po Terra incognita

Projekty k jednotlivým pilierom v rámci nášho zámeru budú začlenené do štyroch kategórií.

1. Prvú kategóriu budú tvoriť projekty, ktorých cieľom bude **historické zdokumentovanie jednotlivých historických ciest**. V rámci tejto kategórie predpokladáme vydanie prierezových vedeckých historických prác a reprezentačných publikácií, ktoré zdokumentujú vytýčenie každej cesty v území, jej nadväznosť na európske historické cesty a odborný historický popis kľúčových bodov na každej ceste. Predpokladáme, že pôjde o zjednotenie a koordináciu jednotlivých čiastkových výskumov v tejto oblasti, no môžu sa vyskytnúť aj požiadavky na nové historické výskumy oblastí, ktoré doteraz neboli podrobnejšie preskúmané. Bude to veľká spoločenská výzva pre celú historickú obec v našom regióne, ktorá takto dostane granty na zdokumentovanie a zachovanie tejto nedeliteľnej súčasti európskeho kultúrneho dedičstva.
2. Druhú kategóriu projektov budú tvoriť projekty, ktorých cieľom bude **umelecké zdokumentovanie** jednotlivých historických ciest. Bude to opäť veľká spoločenská výzva pre celú umeleckú obec ako v našom regióne, tak aj na Slovensku. V rámci tejto kategórie predpokladáme tvorbu dokumentárnych a umeleckých filmov, tvorbu divadelných, televíznych a rozhlasových hier viažucich sa k jednotlivým historickým cestám. Okrem spomínaných aktivít predpokladáme zapojenie aj ďalších súčastí umeleckej obce ako výtvarného umenia, fotografie, hudby a literatúry. Podkladom pre túto umeleckú tvorbu budú výstupy prvej kategórie projektov, ktoré historicky zdokumentovali jednotlivé cesty. Nevyhnutnou podmienkou hodnotenia tejto umeleckej tvorby bude schopnosť upriamania pozornosti verejnosti k vykresleným duchovným hodnotám vo vzťahu k histórii, odkazu predkov a spoločného celoeurópskeho duchovného dedičstva.

Predpokladáme, že ako prvá, tak aj druhá kategória projektov bude realizovaná do roku 2013, ako dôkladná príprava na veľké finále.

3. V roku 2013 bude realizovaná tretia kategória projektov, ktorú bude tvoriť **intenzívna prezentácia pre veľké množstvo návštevníkov**, ktorá s využitím projektov 1. a 2. kategórie predstaví návštevníkom jednotlivé okruhy štyroch historických ciest. V týchto projektoch predpokladáme aktívnu spoluúčasť samospráv na mestskej a miestnej úrovni, organizácií tretieho sektora a miestnych obyvateľov, všade tam, kde daný projekt bude prebiehať. Udelenie titulu Košice - európske hlavné mesto kultúry nám poskytne príležitosť upútať pozornosť celej európskej verejnosti na túto doteraz nepoznanú súčasť európskeho kultúrneho dedičstva. Zároveň nám umožní na jednotlivé aktivity v rámci kultúrneho roku 2013 koncentrovať veľký počet návštevníkov na jednotlivé okruhy štyroch historických ciest s potenciálnou možnosťou komerčného využitia poskytovaných služieb pre týchto návštevníkov. Ak sa nám to úspešne podarí, umožní nám to po roku 2013 realizovať štvrtú kategóriu projektov.
4. Štvrtú kategóriu projektov budú tvoriť projekty podporujúce na jednotlivých okruhoch štyroch historických ciest **tvorbu domácich produktov cestovného ruchu so stálym využitím miestnych kultúrnych služieb**. Tieto domáce produkty cestovného ruchu budú mať za cieľ udržať pozornosť návštevníkov na štyroch historických cestách aj po roku 2013 a budú tak garanciou trvalej udržateľnosti našej časti projektu. Rozvoj turistického ruchu na štyroch historických cestách má garantovať návratnosť vložených prostriedkov na realizáciu konceptu a môže byť výrazným impulzom pre ďalší ekonomický rozvoj nášho regiónu.

2.3. Kľúčové kultúrne aktivity časti projektu Putovanie po Terra incognita

Projekt: **Z neznámej svetoznáma...**

Na všetkých štyroch historických cestách:

- vytvorenie spoločného jednotného informačného systému,
- nové medzinárodné značenie celej trasy štyroch historických ciest (spoločný projekt s krajinami, cez ktoré ide),
- vytvorenie panoramatických interaktívnych 3D webov najvýznamnejšej pamätihodnosti v nástupných destináciách,
- vytvorenie účinného systému prezentácie, propagácie a marketingu,
- MINIMUNDUS, vytvorenie plastických máp a priestorových plakiet pamätihodností na frekventovaných miestach trasy, možnosť presunu.

Projekt : **Putovanie.**

V rámci tohto projektu pripravujeme organizovanie kultúrnych zastávok na významných bodoch štyroch historických ciest. Tieto aktivity by boli smerované na koniec týždňa (kultúrny víkend) a v priebehu roka by postupne putovali po jednotlivých historických cestách. Aj keď každá z historických ciest je iná, predsa vieme určiť spoločný scenár pre jednotlivé kultúrne zastavenia.

1. *miestne trhy*, začínali by ráno a trvali doobeda, a obyvatelia zo širokého okolia by predávali domáce potravinárske výrobky, predvádzali tradičné remeslá a tradičné zabudnuté technológie (česanie ľanu, pálenie uhlia, výroba modrotlače, šindľov, drôtovanie a pod. aj formou premietania archívnych filmov a výpovedí domácich nositeľov tradícií),
2. *miestne kulinárske špeciality*, trvali by od obedu do večera a miestni obyvatelia by predstavovali prípravu a ochutnávku miestnych receptov a špecialít, spojenú so súťažami a možnosťou odskúšania si prípravy miestnej špeciality atd.
3. *alternatívna kultúrna produkcia*,
 - bábkové divadlo v rámci náučných projektov pre deti i dospelých v jazykových mutáciách (dabing nemčina, angličtina a francúzština zabezpečený formou prenosných elektronických zariadení) s témami viažucimi sa k danej kultúrnej zastávke na trase historickej cesty (dramatické pásma a divadelné hry transformované na bábkové predstavenie budú pripravené v rámci druhej kategórie projektov do roku 2013),
 - LAN párty pre mladých, hranie vytvorenej počítačovej hry s tematikou cesty v rámci skupiny populárne náučných projektov,
 - alternatívne umenie, so zapojením miestnych amatérskych súborov a hosťujúcich súborov,
 - novovytvorené večerné predstavenie, ktoré bude mať napríklad formu muzikálu alebo rockovej opery (libreto v tlačenej forme v jazykových mutáciách nemčina, angličtina, francúzština) s využitím atraktivít miestneho exteriéru a možností nových audiovizuálnych foriem, s novodobým spracovaním témy viažucej sa k danej historickej ceste a silným duchovným posolstvom, predstavenie bude zabezpečené miestnymi profesionálnymi scénami s možnosťou hostovania profesionálnych umelcov, vzhľadom na možnosti profesionálnych scén sa táto umelecká produkcia predpokladá prevažne v letných mesiacoch, v časoch divadelných prázdnin,
 - videoprojekcia filmov, autorské alebo dokumentárne filmy viažuce sa k danej lokalite, historickému obdobiu, známej osobnosti...

Program putovania po jednotlivých kultúrnych zastávkach bude stanovený s ročným predstihom, aby návštevník mal možnosť výberu jednotlivých zastávok a jednotlivých kultúrnych produkcií.

V rámci jedného z okruhov Gotickej cesty budú uvedené aktivity doplnené aj o púte k relikviám, ktoré majú celoeurópsky význam.

Projekt: Spomienka na minulosť.

V rámci tohto projektu chceme realizovať v letných mesiacoch (pri priaznivom počasí aj na jar a na jeseň) záhradné slávnosti v kaštieloch Betliar, Markušovce a Borša za účasti žijúcich potomkov starých šľachtických rodov (na každej slávnosti aspoň jeden potomok). Slávnosť bude aranžovaná podľa dobových zvyklostí, na slávnosti bude podávané tradičné občerstvenie v dobovom prestieraní a v dobovom oblečení. Na hradoch Krásna Hôrka a Spišský hrad budeme organizovať hradné dni spojené so stredovekými rytierskymi hrami a ukázkami zo života stredovekého panstva. Na začiatku roku 2013, v období plesovej sezóny plánujeme reprezentačný ples, na ktorý budú pozvaní potomkovia významných šľachtických rodov z nášho regiónu.

Projekt : Kamenné inštitúcie na kolesách.

Kamenné inštitúcie (divadlá, múzeá, galérie) prispôbia svoj plán kultúrnych aktivít aby v rámci celého roku 2013 ich kultúrne aktivity prezentovali umenie viažuce sa k štyrom historickým cestám ako pri ponuke nových foriem umenia, tak aj pri vzdelávacích a náučných projektoch. Rovnako sa počíta s putovaním jednotlivých expozícií či už v rámci regiónu alebo mimo neho. Expozície, v plagátovej forme a vytvorením replík originálov, by sa mohli vytvoriť „na kolesách „: t.j. v nevyužitých starých vagónoch, v maringotkách, v prispôbienených prívesoch áut, ktoré by sa presúvali na trase cesty ako živá upútavka na reálnu expozíciu

Projekt: Zdvojená nočná krása.

Séria koncertov, výstav, baletných, hudobných incenovaných predstavení a iných vážnych kultúrnych foriem na miestach s prirodzenou návštevnosťou (5 jaskýň, vodopády, malebné jazerá - Uhorná, Jasovské...) s dominantným meniacim sa osvetlením týchto prírodných krás, ako súčasť scény.

Projekt: Pevnosť KRÁSNA HÔRKA a SPIŠSKÝ HRAD...

Na základe vybranej historickej udalosti (bitka, zrada, zamurovanie do veže a pod.) sa pre návštevníkov vytvorí „skutočná hra“ na uvedených miestach, kde sa oni stanú hlavnými hrdinami a ktorú musia ako “ prekážkovú“ trasu prejsť v dobovom oblečení, v rôznych stupňoch náročnosti (na systém pevnosti BOYARD).